

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

Tematický akční plán pro Janov 2019 - 2022

Obsah

Úvod	3
1. Analytická část	4
2. Návrhová část	8
3. Implementační část	14
4. Přílohy	18

Úvod

Předkládaný dokument přímo navazuje na materiál Strategický plán sociálního začleňování Litvínov 2018-2021, schválený zastupitelstvem města Litvínova 28. 6. 2019 (dále jen SPSZ). Hlavním cílem dokumentu je na základě analýzy krizové situace na litvínovském sídlišti Janov definovat opatření pro sanaci této situace a jejich časový harmonogram. Text je strukturován do tří základních oddílů: analytického, návrhového a implementačního.

V analytické části dokument sumarizuje hlavní charakteristiky krize, jejich hloubkové příčiny, a nejvýraznější projevy. Problémy na sídlišti Janov přerostly do rozměrů, které v současnosti daleko přesahují možnosti zástupců místní samosprávy a lokálních aktérů a skutečné řešení si vyžaduje zásah na úrovni vládní. Na lokální úrovni je proto v současné době možno situaci jen sanovat, ve smyslu zabránění dalšímu prohlubování existujících problémů a zvýraznění jejich negativních projevů. Hlavním podkladem pro analytickou část je dokument Aktuální krize s bydlením na sídlišti Janov: návrhy řešení (zpracovaný pro zmocněnkyni pro lidská práva v únoru 2019), dále také výzkumné sondy realizované v rámci projektu financovaného Ministerstvem vnitra ČR „Bezpečnostní rizika sociálně vyloučených lokalit“ (BRIZOLIT)¹, který realizoval výzkumný tým Katedry antropologie Západočeské univerzity v Plzni a v neposlední řadě kvalitativní a kvantitativní data získaná od místních aktérů a v průběhu jednání pracovních skupin zaměřených na krizovou situaci v Janově a přípravu tohoto plánu.

Tematický akční plán (dále jen Plán) prezentuje v návrhové části soubor opatření, které je potřebné realizovat na lokální úrovni (sanace krize). Tato opatření mají za účel nejen adresovat a zmírňovat dopady vybraných negativních jevů, ale také do budoucna vytvářet silnou základnu pro zvýšení intervenčního potenciálu místní samosprávy na sídlišti Janov. Jednotlivá opatření na sebe vzájemně navazují a usilují o dosažení synergie, a snaží se systematicky navazovat na opatření definována v rámci SPSZ a realizována v předcházejícím období spolupráce. Opatření vychází z diagramu příčin a dopadů, vytvořeného v rámci pracovních skupin věnovaných problematice krize v Janově. V oblasti systémové úrovně (řešení krize) bude Plán systematicky vycházet z dokumentu Aktuální krize s bydlením na sídlišti Janov: návrhy řešení a v případě potřeby odkazovat na ta opatření, která jsou jeho součástí.

V části implementační jsou vymezené role, aktivity a úlohy Agentury pro sociální začleňování, obcí a místních aktérů v procesu implementace a popsán mechanismus jejich spolupráce, koordinace aktivit, výměny informací a průběžného vyhodnocování jejich účinnosti.

Účinnost Plánu přímo závisí na krocích realizovaných aktéry stojícími mimo místní samosprávu a lokální partnerství a všechna definovaná opatření jsou zamýšlena jako opatření dlouhodobá.

¹ Viz <http://www.brizolit.org>.

1. Analytická část

Analytická část Plánu je vytvořena na základě tří klíčových zdrojů: dokument Aktuální krize s bydlením na sídlišti Janov: návrhy řešení, výzkumné sondy realizované v rámci Janova v kontextu projektu BRIZOLIT a data získaná od lokálních aktérů a v průběhu jednání pracovních skupin k přípravě Plánu a krizové situaci v Janově. Jednání pracovních skupin probíhala v měsíční frekvenci od počátku roku 2019 a byla strukturována dle potřeb zvoleného analytického přístupu (diagram příčin a dopadů, viz Příloha č. 2). V první fázi byly identifikovány a diskutovány klíčové příčiny a podpříčiny stávající krize na sídlišti Janov a následně rozčleněny do čtyř analytických úrovní v rámci diagramu příčin a dopadů. Na základě této diskuse vznikl diagram cílů, k nimž byly následně účastníky pracovních skupin navrhována vhodná opatření. Diskuse problémů, cílů a opatření vedla k identifikaci pěti základních oblastí strategie intervence (viz níže) a k návrhu konkrétních opatření, která tvoří jádro Návrhové části tohoto dokumentu. Draft dokumentu byl konzultován s lokálními partnery a připomínkován lokálními a centrálními experty ASZ ve všech relevantních tematických oblastech.

Sídliště Janov v Litvínově je se svými zhruba 4500 obyvateli největší sociálně vyloučenou lokalitou v ČR. Obyvatelstvo sídliště představuje zhruba pětinu populace Litvínova. Vysoká koncentrace a počet obyvatel v kombinaci s jejich socioekonomickou situací předurčuje značnou obtížnost řešení problému sociálního vyloučení ze strany města: tak velká lokalita je nad jeho materiální, personální i finanční možnosti. Lokalita Janov však má několik dalších rysů, které dále ovlivňují možnosti řešení a dlouhodobě přispívají k prohlubování problémů a jejich eskalaci do míry, která je i v kontextu sociálního vyloučení v České republice neobvyklá: devastace bytového fondu, obchod s chudobou a extrémně vysoká míra fluktuace obyvatel.

Na sídlišti je celkem 27 panelových bytových domů, z toho 4 jsou určené k demolici, 8 je opuštěných, z toho 5 zazeděných. Tři velké bytové domy jsou odpojené od různých médií, především od tepla a teplé vody, u jednoho z domů tato situace trvá již 20 měsíců. Odpojení od médií s sebou přináší prohloubení devastace domů, šíření plísní, havárie vodních rozvodů a obecné zrychlení jejich pohybu směrem k neobyvatelnosti.

Bytový fond se nachází výlučně v soukromém vlastnictví a je v centrální části sídliště ve špatném stavu. Struktura vlastnictví a správy bytového fondu je přitom mimořádně komplikovaná a nepřehledná. Necelých 60 procent bytů vlastní dvě velké společnosti (CPI Byty a Stavební bytové družstvo Krušnohor, dále jen SBDK), zbytek bytového fondu je ve vlastnictví/správě širokého spektra dalších aktérů (fyzických i právnických osob, včetně osob ze zahraničí), z nichž někteří fungují jen jako prostředníci a jiní jsou trvale nezastihnutelní. Správu bytového fondu v lokalitě vykonává několik společností (dominantně však SBDK). Situace v této oblasti je však charakteristická relativně vysokou fluktuací správců, neustále probíhajícími změnami vlastníků a netransparentností ekonomické situace jednotlivých bytových domů. Fakt, že je lokalita v soukromých rukou, výrazně přispívá ke snížené schopnosti města vykonávat efektivní intervence, a to navzdory tomu, že musí v mnoha případech (např. zajištění vybydlených

domů ohrožujících zdraví a bezpečnost) nést zvýšené náklady. Kromě toho sloužil argument soukromým vlastnictvím v minulosti jako zástupní důvod laxnosti nebo přímo neangažování se ze strany některých institucí v případech identifikovaného protiprávního jednání nebo vymáhání zákonem stanovených norem.

Populační vývoj je na jedné straně charakteristický strmým poklesem počtu obyvatel (za posledních deset let se jejich počet snížil na polovinu původního stavu), a na straně druhé extrémně vysokou fluktuací. Míra vnitřní migrace na sídlišti je vyšší než v jiných sociálně vyloučených lokalitách v ČR a dle informací od terénních sociálních služeb se zde celé rodiny stěhují z bytu do bytu v několikatydenní frekvenci. Vysoká fluktuace obyvatelstva nejenom znepréhledňuje už i tak dost nepřehlednou situaci, ale značně stěžuje účinnost intervencí ze strany města nebo nevládních neziskových organizací. Kromě toho tento pohyb narušuje jakékoliv komunitní vazby a destabilizuje vztah mnoha obyvatel k místu bydliště.

Socioekonomická situace obyvatel Janova je poznačená zvýšenou mírou nezaměstnanosti (z 989 evidovaných uchazečů o zaměstnání v Litvínově k 31. 12. 2018 mělo 33,2 % pobyt v Janově), relativně vysokou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, vysoký je také počet osob, které jsou každoročně sankčně vyřazené z evidence ÚP a podíl osob v exekuci. Podstatná část janovských domácností se nachází v hmotné nouzi a náklady na živobytí hradí z různých forem státní podpory nebo z příjmů z nelegálního zaměstnání. Dle Mapy exekucí (2017) v Litvínově více než 20 procent obyvatel čelí exekucím. Průměrný počet exekucí na osobu je 5,8, průměr jistiny na osobu je 193 597 Kč a 75 procent dlužníků čelí vícečetným exekucím. Dle informací od terénních pracovníků se dá předpokládat, že výrazná většina dlužníků žije v Janově. Vzhledem k tomu, že populace Janova je ve srovnání s českým průměrem výrazně méně vzdělaná/kvalifikovaná a velká většina dospělé populace má nižší než středoškolské vzdělání s maturitou, je znevýhodněna na trhu práce. Faktor předluženosti přispívá ke slabé motivaci hledat legální zaměstnání.

Příznivá situace na trhu práce nicméně umožňuje aktuálně zapojit uchazeče o zaměstnání na prvotní trh práce i z cílové skupiny s nižší, nebo nevyhovující kvalifikací. Uchazečům z Janova je v tomto směru věnována zvláštní péče jednak ze strany sociálních pracovníků z oddělení hmotné nouze zdejšího kontaktního pracoviště ÚP, tak i ze strany poradců ke zprostředkování zaměstnání. Mnozí klienti z této SVL však nabídky zaměstnání ze strany ÚP odmítají, stejně tak se odmítají zařadit do výkonu veřejné služby a do dalších aktivit, které by je mohli vrátit na trh práce. V roce 2018 bylo z důvodu odmítnutí vhodného zprostředkovaného zaměstnání sankčně vyřazeno z evidence 245 uchazečů z Janova. Důvodem bylo odmítnutí zaměstnání, neprojednání vhodného zaměstnání či neplnění si dalších povinností stanovených úřadem práce. Po uplynutí šestiměsíčního sankčního období se přicházejí tito klienti opakovaně evidovat na úřad práce. Za sankční období neprokazují žádné pracovní aktivity.

U mnohých obyvatel Janova je citelná rezignace na hledání řešení ekonomických a životních problémů a na sídlišti se šíří patologické jevy, od nelegálních způsobů obživy až po narušení veřejného pořádku, sousedské konflikty, sociální napětí či zvýšenou míru užívání omamných a psychotropních látek. Zvýšená míra negativních jevů také

v neposlední řadě zvyšuje politické náklady představitelů města na jakékoliv intervence cílící na Janov.

K prohlubování problému sociálního vyloučení přispívá nebývalý rozmach obchodu s chudobou v lokalitě, který provází sídliště dlouhodobě. Ekonomické motivace aktérů podílejících se na privatizaci janovského bytového fondu patřily mezi klíčové faktory transformace Janova na sociálně vyloučenou lokalitu. Sestěhovávání a zvyšování koncentrace sociálně slabých obyvatel na sídlišti provázel neodpovědný přístup některých vlastníků a správců k péči o byty a bytové domy a snaha o maximalizaci zisku za minimálních nákladů. S tím souvisí fakt, že obyvatelé sídliště jsou často nuceni hradit neúměrně vysoké částky za mimořádně nízkou kvalitu bydlení. Nájem v lokalitě se pohybuje v průměru kolem 10 tisíc Kč za běžný byt (často se jedná o nerekonstruované holobyty bez jakéhokoliv vybavení, v některých bytových domech bez připojení k médiím či bez vstupních dveří), přičemž některé domy jsou v technickém stavu, který ohrožuje zdraví a život obyvatel. Únikové východy, sklepy, byty nebo lodžie jsou zataraseny odpadem, rozbité výtahy hrozí pádem, často chybí zábradlí, potrubí nebo dochází k prasknutí kanalizace, nefunguje osvětlení společných prostor, časté jsou požáry. V bytových domech v lokalitě je zvýšený výskyt hmyzu (štěnic, švábů, vší) a hlodavců. Problémem je i zápach a šíření plísní, což je obvykle způsobeno hromaděním odpadu v domě, nedostatečným vytápěním nebo celkovým špatným technickým stavem bytového domu.

Navzdory vysokým nájmům v lokalitě však často dochází k vzniku vysokých dluhů za teplo, vodu a další média a k vysoké míře vnitřní zadluženosti společenství vlastníků jednotek. Mnozí majitelé, navzdory tomu, že inkasují vysoké nájemné a zálohy za energie od nájemníků, v intencích výše zmíněné snahy o minimalizaci nákladů a maximalizaci zisků tyto zálohy dále neposílají poskytovatelům služeb a neodvádějí příspěvky do fondů oprav příslušných společenství vlastníků jednotek. Tyto praktiky vedou k výše zmíněnému odpojování celých bytových domů (včetně platících nájemníků) od tepla, teplé vody a v nedávné době také od pitné vody. Společenství vlastníků jednotek jsou v některých bytových domech prakticky nefunkční nebo pod kontrolou neodpovědných vlastníků a není v jejich silách vzniklé problémy řešit.

Nejvýraznější projevy současné krize se začaly objevovat na podzim roku 2017, kdy vypovědělo SBDK smlouvu o správě nemovitosti se SVJ v Třebušické a Albrechtické ulici. Tento krok odůvodnilo dluhy SVJ na platbách za správu domu, které však nebyly nijak zdokumentovány a není tak jasné ani to, jak mohl správce bytového domu dopustit jejich vznik a nárůst do neudržitelné výše. V některých SVJ bylo SBDK zároveň (jediným) členem statutárního orgánu SVJ (protože bylo stále vlastníkem několika bytů v domě). Ukončení správy ze strany SBDK znamenalo nutnost zajistit jinou společnost, která bude správu nemovitosti vykonávat, a v některých případech také znovu ustavit statutární orgán SVJ. V případě bloku D2 v ulici Albrechtická 256–258 se přes veškerou snahu nepodařilo na první schůzi SVJ ustavit nový statutární orgán. SVJ bez statutárního orgánu tak nemohlo ani uzavřít smlouvu s jinou správcovskou společností, takže po ukončení smlouvy s SBDK správu domu fakticky nikdo nevykonává. V září

2017 došlo k odpojení domu od centrálního zásobování teplem (CZT) a následně dne 5. 1. 2018 k odpojení teplé užitkové vody.

I přes řadu jednání s dodavateli byl od začátku topné sezony odpojen od CZT dům Gluckova 235–237 (blok C). Následně od 19. 9. 2017 byla v tomto domě odpojována TUV a v polovině měsíce října i studená voda. Obytný dům v ul. Gluckova čp. 235–237 byl v důsledku toho postupně zcela opuštěn. Ohroženým domem se též stal i blok D3 – ulice Třebušická 264–259, kde se také postupně odpojovala jednotlivá média, až do současného stavu, který se jeví jako na hraně vybydlení.

V několika případech se tedy opakoval podobný proces: správce bytového domu odstoupil od správy kvůli dluhům, dům byl postupně odpojován od médií, a následně se zrychlila jeho devastace. Po faktickém znemožnění bydlení v domech bez vody a tepla se desítky domácností z těchto domů přestěhovalo do jiných bytů v rámci Janova. Výsledkem tohoto procesu je narůstání počtu vybydlených bytových domů představujících bezpečnostní a zdravotní riziko pro obyvatele sídliště, nekontrolovatelné přesuny obyvatel a u některých z nich výrazné snížení očekávání standardů bydlení. Tato kombinace faktorů společně s omezenými intervenčními možnostmi města a absencí systému dostupného důstojného bydlení jako alternativy k obchodu s chudobu zvyšují akutní riziko pro další bytové domy na sídlišti.

Z výše uvedeného vyplývá, že klíčové problémy sídliště, k nimž by měly směřovat lokální intervence, se nacházejí v 5 vzájemně propojených oblastech:

- 1. snížené možnosti intervence obce,**
- 2. rozsáhlý obchod s chudobou,**
- 3. špatná sociální a rodinná situace u části cílové skupiny**
- 4. snížená očekávání standardů bydlení,**
- 5. nevyhovující stav bytového fondu v lokalitě.**

Základním předpokladem řešení krizové situace v Janově však zůstává přijetí opatření na vládní úrovni v oblastech, které přesahují možnosti obce. Zejména se jedná o oblasti dostupného bydlení, oddlužení, regulace standardů bydlení, postihování predátorských praktik poskytovatelů bydlení a souvisejících služeb, řešení krizových situací souvisejících s nefunkčními SVJ a bytovými domy odpojovanými od médií a v neposlední řadě demolicí vybydlených domů, výkupu bytového fondu zatíženého dluhy obcí a jeho rekonstrukce.

2. Návrhová část

Tematický akční plán pro Janov cílí na komplexní problémy odvíjející se od krizové situace v oblasti bydlení, definuje jejich základní příčiny a dopady a stanovuje soubor vzájemně propojených dlouhodobých opatření, které budou vést k stabilizaci (sanaci) situace na sídlišti, zabrání prohlubování existujících problémů či jejich eskalaci. Tematickou prioritou Plánu je koordinace aktivit na místní úrovni za účelem **sanace krizové situace na sídlišti Janov**. Klíčovým cílem Plánu je podpora cílové skupiny sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením, a to v oblastech prevence ztráty a vyloučení z důstojného bydlení, prevence kriminality a patologických jevů, zvyšování sociálních kompetencí k udržení bydlení, řešení zadluženosti a řešení konfliktů.

Jak je uvedeno v analytické části tohoto dokumentu, klíčové charakteristiky krize lze rozdělit do pěti základních kategorií:

1. **Snížené možnosti intervence obce**, které vyplývají z
 - a. velikosti lokality v poměru k obci, vysokého počtu a vysoké koncentrace sociálně slabých osob,
 - b. privatizovaného bytového fondu a absence alternativy k stávajícím poskytovatelům bydlení (dostupného bydlení),
 - c. nízké kapacity služeb v poměru k počtu obyvatel,
 - d. vysoké míry migrace v rámci lokality.
2. **Rozsáhlý obchod s chudobou**, který se projevuje:
 - a. nekalými praktikami části majitelů, pronajímatelů a správců těžících ze zvýšené zranitelnosti nájemníků a SVJ,
 - b. beztrestností protiprávních praktik v důsledku slabé koordinace regulačních institucí,
 - c. devastací bytového fondu, odpájením bytových domů od médií, kolapsem SVJ, odkláněním prostředků státní podpory do soukromých rukou a prohlubováním sociálního vyloučení obyvatel sídliště.
3. **Špatná sociální a rodinná situace** u části cílové skupiny, která se projevuje:
 - a. zvýšenou mírou výskytu negativních jevů (narušování veřejného pořádku, kriminalita, užívání OPL),
 - b. zvýšenou mírou zadlužení,
 - c. absencí pozitivních vzorů v rodině a sníženým důrazem na vzdělávání,
 - d. absencí smysluplných volnočasových aktivit u mladších generací cílové skupiny,
4. **Snížená očekávání standardů bydlení** u části cílové skupiny, která vedou k:
 - a. snížené schopnosti udržet si důstojné bydlení,
 - b. snížené míře sociální kontroly,
 - c. slabému vztahu části cílové skupiny k bydlišti a ke komunitě.
5. **Nevyhovující stav bytového fondu v lokalitě**:
 - a. vybydlené bytové domy jako trvalý zdroj rizik,
 - b. absence městského bytového fondu v lokalitě,

c. absence transparentní a odpovědné správcovské organizace.

Opatření musí směřovat ke zvýšení možností intervence na straně obce zvyšováním kapacit terénní práce a podporou budování obecního bytového fondu dostupného bydlení a zřízením společensky odpovědné organizace pro správu bytového fondu. Souběžně s tím je nutné eliminovat rizika plynoucí z existence několika vybydlených domů v lokalitě jejich demolicí a vytvořením urbanistické studie, na jejímž základě bude určeno smysluplné využití ploch po zbořených bytových domech a případné další potřebné úpravy veřejného prostoru. Ve vztahu k obchodu s chudobou je nutné posílení výměny informací a zvýšení míry koordinace institucí v boji proti obchodu s chudobou, a důsledné postihování protiprávního jednání souběžně s aktivitami vedoucími ke snižování zranitelnosti nájemníků a SVJ vůči predátorským praktikám. V lokalitě je také potřebné zvýšit míru formální i neformální sociální kontroly a vybudovat systém prevence ztráty bydlení u té části cílové skupiny, která je nejvíce ohrožena v důsledku socioekonomických, vzdělanostních a dalších faktorů. V neposlední řadě je potřebné systematickou prací budovat návyky k bydlení, vztah k místu a ke komunitě, adresovat situaci předlužení a vysokou nezaměstnanost a vytvořit smysluplné volnočasové aktivity pro děti a mládež.

Tabulka 1: Sanace krizové situace na sídlišti Janov

Tematická oblast	Bydlení				
1.1 Obecný cíl	Očekávaná změna/dopad: Přizpůsobení kapacity odboru sociálních věcí a školství města pro terénní práci a její koordinaci reálným potřebám obyvatel lokality v situaci bytové nouze. Snížení zranitelnosti SVJ a obyvatel lokality vůči obchodu s chudobou, zvýšení schopnosti města efektivně bojovat proti obchodu s chudobou a bránit kolapsu bytových domů/SVJ.			Cílová skupina: Sociálně vyloučené osoby nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením	
1.1.1 Specifický cíl	Očekávaná změna/dopad: Navýšení kapacity terénní sociální práce, koordinace terénní práce, komunitní práce, mediace a poradenství v oblasti bydlení, zaměstnanosti a dluhů u městského odboru sociálních věcí a školství o 5 pracovních úvazků v rámci programu prevence ztráty bydlení.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.1.1.1	8/2019 – 7/2022	ML, ASZ	Realizace projektu OPZ dle návrhové části Vytvořeno 5 pracovních pozic v oblasti prevence ztráty bydlení, podpořeno 150 osob z cílové skupiny	OPZ 2.1	8 550 000
1.1.2. Specifický cíl	Očekávaná změna/dopad: Fungování koordinační skupiny pro boj s obchodem s chudobou, která se bude scházet za účelem výměny informací mezi odpovědnými institucemi a postihu protiprávního jednání souvisejícího s bydlením. Fungování systému včasného varování před kolapsem SVJ a bytových domů, vytvoření databáze nekalých praktik při poskytování bydlení a souvisejících služeb. Vytvoření společensky odpovědné společnosti pro správu bytového fondu.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.1.2.1	9/2019 – 7/2022	ML, ASZ	15 setkání koordinační skupiny se zapojením představitelů CS, PČR, MP, APK, KHS, ÚP, ML, NNO, ASZ do aktivit skupiny Vytvoření pracovního registru odpovědných poskytovatelů bydlení a průběžně aktualizované databáze nekalých praktik v oblasti poskytování bydlení a souvisejících služeb Vytvoření systému včasného varování před kolapsem SVJ	ML, ASZ	Nevyžaduje další zdroje
1.1.2.2	9/2019 – 7/2022	ML, ASZ, svazek obcí, SME	Vytvoření společensky odpovědné společnosti pro správu bytového fondu	ESF	Dle projektu
1.1.2.3	9/2019 – 6/2020	ASZ	Realizace výzkumu praktik při poskytování bydlení a prezentace výzkumné zprávy	ASZ	Vlastní zdroje ASZ

1.1.3.	Očekávaná změna/dopad:				
Specifický cíl	Fungování systému zvyšování právního povědomí, dluhového poradenství a právního poradenství v oblasti bydlení pro obyvatele lokality, pronajímatele a SVJ.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.1.3.1	8/2019 – 7/2022	ML, ASZ	Realizace 15 seminářů pro SVJ Vytvoření kapacity pro právní poradenství CS Poskytnutí poradenství v oblasti zadlužení a bydlení 100 obyvatelům lokality	OP Z 2.1	
1.1.4	Očekávaná změna/dopad:				
Specifický cíl	Vytvoření alternativy k obchodu s chudobou v podobě systému dostupného a důstojného bydlení.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.1.4.1	8/2019 – 7/2022	ML, ASZ	Rekonstrukce bytového domu v lokalitě za účelem poskytování dostupného a důstojného bydlení za aktivního zapojení obyvatel Janova	Program Výstavba	Dle projektu
Tematická oblast	Bezpečnost a prevence kriminality				
1.2	Očekávaná změna/dopad:			Cílová skupina:	
Obecný cíl	Zvýšení míry sociální kontroly a posílení komunitních vazeb v lokalitě, snížení míry bezpečnostních a zdravotních rizik a patologických jevů.			Sociálně vyloučené osoby nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením	
1.2.1	Očekávaná změna/dopad:				
Specifický cíl	Snížení míry výskytu patologických jevů a zvýšení míry sociální kontroly v lokalitě s pomocí 6 asistentů prevence kriminality				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.2.1.1	8/2019 – 7/2022	ML, ASZ	Vytvořeno 6 pracovních pozic asistenta prevence kriminality, evaluace dle Metodiky APK	OPZ 2.1	5 800 000/ 3 roky
1.2.2	Očekávaná změna/dopad:				
Specifický cíl	Vytvoření smysluplných a motivujících volnočasových aktivit pro mládež v lokalitě na základě výzkumu mapujícího potřeby cílové skupiny.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace:
1.2.2.1	8/2019 – 12/2019	ASZ	Realizace participativního výzkumu mapujícího potřeby cílové skupiny a předložení výzkumné zprávy	ASZ	Vlastní zdroje ASZ

1.2.2.2	1/2020 – 12/2021	ML, ASZ	Vytvoření systému volnočasových aktivit pro mládež na základě výzkumu Zapojení 300 osob do volnočasových aktivit	PPK MV ČR EEA/OS F	Dle výsledků výzkumu
1.2.3	Očekávaná změna/dopad:				
Specifický cíl:	Posílení komunitních vazeb v lokalitě, posílení vztahu obyvatel k místu bydliště a zapojení obyvatel lokality do komunitních aktivit.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.2.3.1	1/2020 – 7/2022	NNO, ASZ, ML	Vytvoření plánu komunitních aktivit se zapojením CS Podpora komunitních aktivit 300 osob zapojeno do komunitních aktivit	EEA/OS F	Dle plánu
1.2.4	Očekávaná změna/dopad:				
Specifický cíl:	Eliminace rizik souvisejících s vybydlenými domy v lokalitě a adekvátní úprava veřejného prostoru v lokalitě.				
Opatření	Termín	Garant	Indikátor výsledku	Zdroj	Alokace
1.2.4.1	8/2019 – 7/2022	ML	Demolice 4 vybydlených bytových domů	MMR	37 500 000
1.2.4.2	8/2019 – 7/2021	ML, ASZ, NNO	Vytvoření urbanistické studie určující využití ploch po demolovaných bytových domech v rámci letní školy architektů a se zapojením CS	Fond V4	Dle projektu

Tabulka 2: Analýza rizik

Cíl	Riziko	Opatření
1.1.1	<p>Nedostatečná personální kapacita v regionu</p> <p>Neochota kvalifikovaných pracovníků vykonávat práci v lokalitě</p> <p>Uzavření krajské sítě sociálních služeb</p>	<p>Přizpůsobení kvalifikačních nároků situaci v regionu</p> <p>Zvýšení nefinanční a mzdové motivace a zapojení CS</p> <p>Vyjednávání s krajem o rozšíření sítě</p>
1.1.2	<p>Silná pozice obchodníků s chudobou v místním kontextu</p> <p>Nutnost legislativních změn nebo vládních opatření</p> <p>Neochota zapojit se do aktivit koordinační skupiny</p> <p>Neochota veřejných institucí spravovat bytový fond z důvodu nerentability</p>	<p>Posílení koordinace institucí na krajské a státní úrovni</p> <p>Vytvoření mechanismu pro přenášení podnětů na vyšší úroveň</p> <p>Koordinace už zapojených aktérů při zvyšování motivace</p> <p>Pobídky pro soukromé společnosti, analýza možností pro vytvoření svazku obcí</p>
1.1.3	<p>Neochota představitelů SVJ zapojit se do aktivit a řešit ekonomické a právní problémy</p> <p>Rezignace obyvatel lokality</p>	<p>Zesílená propagace aktivit v místních médiích a na sociálních sítích, osvěta mezi představiteli SVJ</p> <p>Motivační systém, šíření příkladů úspěšných intervencí</p>
1.1.4	<p>Neochota majitelů bytových domů odprodat městu dům k rekonstrukci</p> <p>Zvýšené politické náklady města pro další investice v lokalitě</p> <p>Nemožnost odkupovat zadlužené domy ze strany města</p>	<p>Vyjednávání s majiteli bytových domů za účasti dalších institucí</p> <p>Využití existujících dotačních programů pro sociální bydlení</p> <p>Vyjednávání o úpravě dotačních programů</p>
1.2.1	<p>Výběr vhodných kandidátů na pozici APK a udržení pozice APK</p>	<p>Zvýšená pozornost výběrovému řízení, nefinanční a mzdová motivace, asistence při řešení problémů</p>
1.2.2	<p>Restriktivní pravidla dotačních titulů v oblasti prevence kriminality</p> <p>Nízká motivace CS pro zapojení do aktivit</p> <p>Nutnost kvalifikovaného personálu</p>	<p>Využití programů zaměřených na inovativní a participativní přístupy</p> <p>Vytvoření a otestování systému pobídek</p> <p>Zajištění kvalifikace pro personál, využití VPP</p>
1.2.3	<p>Narušování komunitních vazeb vysokou mírou migrace a obchodem s chudobou</p> <p>Neochota CS zapojovat se do komunitních aktivit</p>	<p>Opatření realizovaná proti obchodu s chudobou: viz výše</p> <p>Vytvoření motivačního systému pro zapojení do komunitních aktivit</p>
1.2.4	<p>Vysoké politické náklady na investice v lokalitě</p>	<p>Hledání méně nákladných řešení, osvěta, využití zkušeností z jiných měst a dotačních programů</p>

6. Implementační část

V této části budou definovány role jednotlivých aktérů v implementaci Plánu při realizaci jednotlivých činností definovaných v předcházející kapitole.

a. Role ASZ

Odbor (Agentura) pro sociální začleňování bude obec při realizaci definovaných aktivit podporovat a zaštiťovat následující oblasti:

- podpora při tvorbě evaluačního mechanismu a při realizaci průběžné evaluace plnění ustanovení Plánu
- podpora při výzkumných aktivitách a tvorbě opatření založených na získaných datech
- expertní podpora zejména v oblastech bydlení, bezpečnosti a prevence kriminality, dluhů, zaměstnanosti a komunitní práce
- intenzivní spolupráce a konzultace v oblasti přípravy a realizace projektových činností navázaných na Plán
- shromažďování a přesun podnětů k státním institucím pro úpravy a změny na úrovni legislativní, vládní a na úrovni politiky jednotlivých resortů
- podpora koordinace aktivit obce a dalších aktérů v aktivitách vymezených Plánem
- podpora komunikace aktivit obce a dalších aktivit směrem k veřejnosti

ASZ vyčlení jednoho lokálního konzultanta s odpovídajícím úvazkem, který bude městu Litvínov k dispozici. Kromě této personální podpory budou dále využity příslušné expertní, evaluační a výzkumné personální zdroje dle potřeb vycházejících z plnění Plánu.

b. Role obce

Obec bude aktivně spolupracovat a koordinovat své aktivity s ASZ a dalšími institucemi v oblastech vymezených Plánem. Obec poskytne:

- materiální a organizační podporu pro realizované aktivity včetně jednání pracovních skupin vytvořených v rámci naplňování ustanovení Plánu,
- součinnost při realizaci výzkumných aktivit a shromažďování dat,
- součinnost při průběžném monitoringu a evaluaci dopadů implementovaných opatření,
- úzkou spolupráci při komunikaci realizovaných opatření směrem k veřejnosti,
- součinnost při naplňování cílů definovaných v jednotlivých aktivitách vymezených Plánem, včetně zapojení příslušných odborů magistrátu.

Obec pověří jednoho pracovníka, který bude mít kompetence pro řešení agendy sociálního začleňování a který bude odpovídat za koordinaci výše uvedeného.

c. Systém spolupráce

V procesu přípravy Plánu byla vytvořena Pracovní skupina k Tematickému akčnímu plánu pro Janov, která přímo navázala na mechanismus pravidelného setkávání lokálního partnerství. Skupina byla v souvislosti s tématy, kterým se věnovala, rozšířena o představitele dalších institucí, které se do lokálního partnerství předtím nezapojovaly.

Pracovní skupina má za cíl:

- připravit Plán na základě analýzy příčin a dopadů, stanovit priority a klíčové tematické oblasti a navrhnout odpovídající opatření
- připravit navrhovaná opatření pro realizaci
- průběžně vyhodnocovat účinnost a dopady realizovaných opatření a připravit závěrečné hodnocení plnění Plánu

Jednání pracovní skupiny zajišťuje obec, a to ve čtvrtletní frekvenci. Na tvorbě obsahu jednání úzce spolupracují pracovníci ASZ a obce. Předávání informací směrem k vedení obce bude zajištěno přítomností představitele obce na jednáních pracovní skupiny.

Plán určuje vznik Koordinační skupiny pro boj s obchodem s chudobou, která se bude scházet v dvouměsíční frekvenci. Jednání Koordinační skupiny zajišťuje obec, obsah jednání určují společně pracovníci ASZ a obce v součinnosti s ostatními členy Koordinační skupiny.

Koordinační skupina má za cíl:

- výměnu informací mezi jednotlivými institucemi a koordinaci jejich postupu proti obchodu s chudobou,
- vytvořit systém včasného varování před kolapsem SVJ, odpojením bytových domů od médií či dalších krizí souvisejících s bydlením,
- vytvořit registr odpovědných poskytovatelů bydlení a databázi nekalých praktik při poskytování bydlení a souvisejících služeb.

d. Vyhodnocování a monitoring aktivit Plánu

Jednotlivé cíle definované v rámci Plánu budou po dobu spolupráce obce s ASZ průběžně sledovány a budou vyhodnocovány dopady jednotlivých opatření implementovaných v rámci plánu. Výsledky vyhodnocování budou poskytnuty a diskutovány dle potřeby s vedením města a jeho orgány.

Harmonogram vyhodnocování Plánu

Plán bude vyhodnocován v roční frekvenci dle následujícího harmonogramu.

Tabulka 3 - Harmonogram vyhodnocení TAP

Termín	Aktéři	Výstup
2020 (1. pololetí)	ASZ, město Litvínov a další aktéři dle potřeby	Interní zpráva průběžného hodnocení Plánu
2021 (1. pololetí)	ASZ, město Litvínov a další aktéři dle potřeby	Interní zpráva průběžného hodnocení Plánu
2022 (1. pololetí)	ASZ, město Litvínov a další aktéři	Závěrečné hodnocení Plánu, doporučení návazných opatření

V procesu vyhodnocování Plánu budou zúčastněni aktéři vycházet z:

- Výzkumných činností realizovaných v rámci Plánu
- Výzkumných činností realizovaných v rámci ASZ nebo jiných institucí
- Statistických údajů státních institucí, obce a kraje v relevantních oblastech
- Evaluačních zpráv realizovaných projektů
- Měřitelných výstupů aktivit realizovaných v rámci Plánu

Na procesu hodnocení se budou aktivně podílet konkrétní pracovníci obce a dalších zapojených institucí v úzké spolupráci s pracovníky ASZ (lokální konzultant, výzkumníci, evaluátoři, experti pro relevantní tematické oblasti).

Monitoring

Nastavení monitoringu projektových činností je podmínkou pro úspěšné vyhodnocení plánů, jejichž cíle jsou spjaty se zdroji ESF. Pro monitoring projektových aktivit byl ASZ vytvořen proces (viz příloha), který se zaměřuje na reflexi zamýšlených i nezamýšlených změn dosahovaných realizovanými projektovými aktivitami.

Tabulka 4 - Harmonogram monitoringu dopadů TAP

Termín	Aktéři	Výstup
2020 (1. pololetí)	ASZ, město Litvínov, realizátoři projektových aktivit	Nastavení monitoringu dle aktuální metody a parametrů
2021 (1. pololetí)	ASZ, město Litvínov, realizátoři projektových aktivit	Interní zpráva průběžného monitoringu
2022 (1./2. pololetí)	ASZ, město Litvínov, realizátoři projektových aktivit	Závěrečné hodnocení dopadového monitoringu projektu

Na monitoringu se budou aktivně podílet pracovníci obce a dalších zapojených institucí v úzké spolupráci s pracovníky ASZ (lokální konzultant, výzkumníci, evaluátoři, experti pro relevantní tematické oblasti).

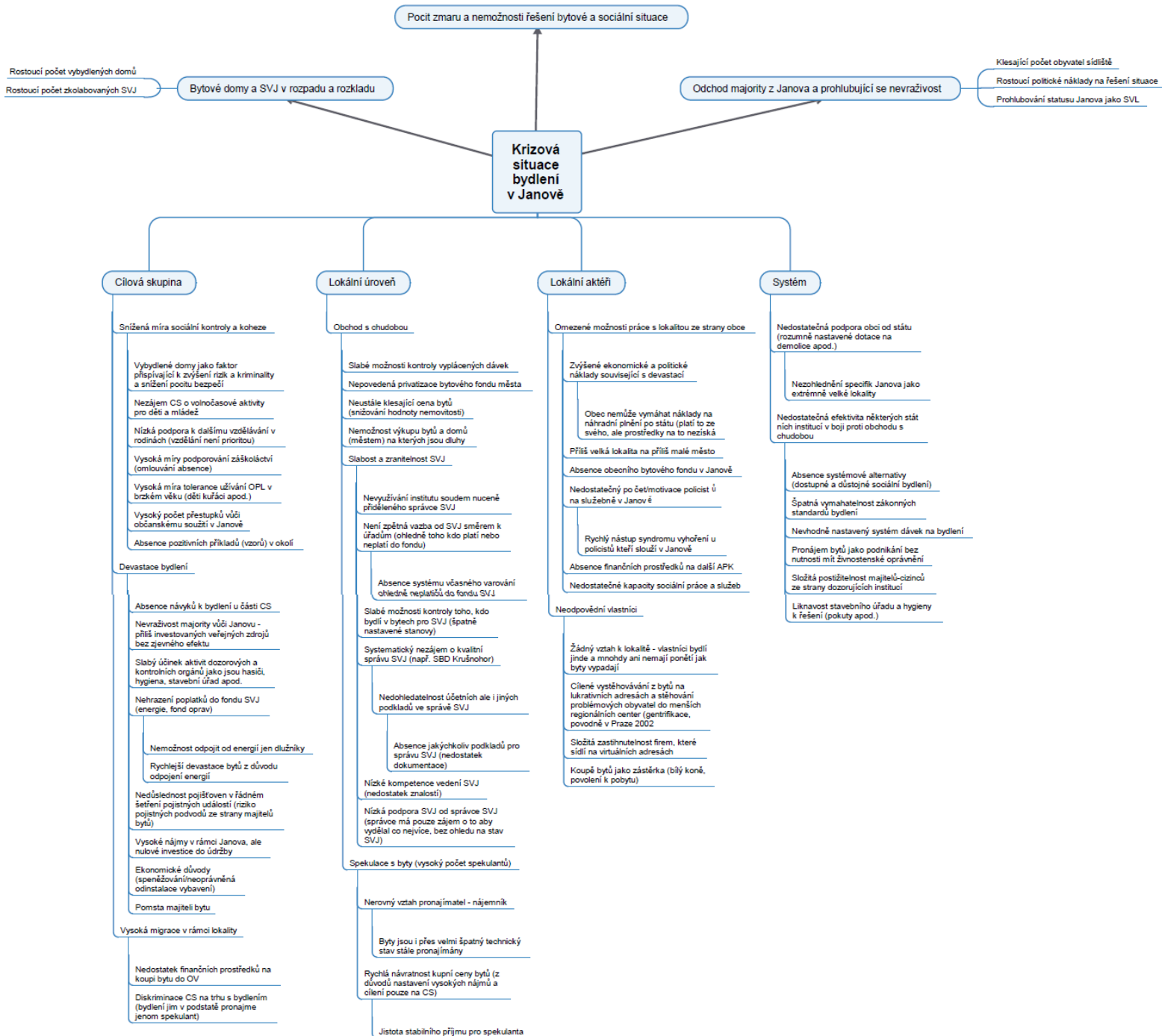

Příloha 1 – Financování TAP

Oblast	Priorita	Obecný cíl	Specifický cíl	Opatření	Alokace (KPSVL)	Operační program	Prioritní osa a specifický cíl OP
Bydlení	1.	1.1	1.1.1.	1.1.1.1	8 500 000	OPZ – výzva č. 052	2.1
		1.2	1.2.1	1.2.1.1	5 800 000	OPZ – výzva č. 052	2.1
KPSVL celkem:		14 300 000 Kč (výzva č 052 OPZ)					2.1

Příloha 2 – Strom příčin Janov s dopady

Příloha 3 – opis usnesení zastupitelstva města

ZASTUPITELSTVO MĚSTA LITVÍNOV

Usnesení z 8. zasedání

Zastupitelstva města Litvínov konané dne 27.06.2019

Z/1198/8 - 8. Zastupitelstvo města 27.06.2019

Tematický akční plán pro Janov

Zastupitelstvo města

I. schvaluje

v souladu se Strategickým plánem sociálního začleňování města Litvínov na období 2018 - 2021 Tematický akční plán pro Janov se zapracováním formálních úprav doporučených Agenturou pro sociální začleňování.

II. ukládá

vedoucí odboru sociálních věcí a školství seznámit s unesením zastupitelstva města Agenturou pro sociální začleňování a zveřejnit schválený strategický dokument.

Termín: 31.07.2019

Zodpovídá: Knoblochová Veronika, Mgr.

Vyjádření Agentury pro sociální začleňování
k Tematickému akčnímu plánu obce

Žadatel o vyjádření stanoviska: Město Litvínov

Tematický akční plán schválen zastupitelstvem města Litvínova dne: 27. 6. 2019

Kritérium	Komentář
Návaznost TAP na předchozí strategické plány (jejich účinnost/úspěšnost)	<ul style="list-style-type: none">- <i>Tematický akční plán pro Janov navazuje na Strategický plán sociálního začleňování města Litvínov, schválený zastupitelstvem města Litvínova 28. 6. 2019 a na dokument „Aktuální krize s bydlením na sídlišti Janov: návrhy řešení“ (dále AKB) vypracovaný ASZ v únoru 2019. Plánovaná opatření vychází ze zhodnocení dosavadní realizace SPSZ a potřeby řešit krizovou situaci popsanou v AKB, jakožto i z identifikovaných možností a zkušeností lokálních aktérů. AKB identifikuje oblasti, v nichž je třeba rozšířit opatření realizovaná v rámci SPSZ (zejména extrémní nestabilita bydlení související s obchodem s chudobou a snížené intervenční schopnosti obce) a v souladu s Metodikou prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách 2019 navrhuje jejich konkrétní řešení.</i>- <i>Plán opatření vznikl v rámci pracovní skupiny zahrnující pracovníky ASZ, představitele obce, PČR, MP, APK, místní neziskové organizace, ÚP a PMS doplněné o představitele FÚ, KHS, místního stavebního úřadu, osadního výboru, poskytovatelů bydlení a aktivní obyvatele Janova. Příčiny problémů a opatření, které je mají adresovat, byly identifikovány s pomocí metody Diagramu příčin a dopadů, a to za intenzivní participace členů pracovní skupiny.</i>- <i>Garantem realizace, koordinace a organizačního zajištění opatření navržených v rámci Tematického akčního plánu je ASZ společně s městem Litvínov. Do realizace jsou v jednotlivých opatřeních zapojeni další členové pracovní skupiny.</i>

<p>Soulad TAP se strategickými dokumenty kraje a ČR v oblasti sociálního začleňování a se souvisejícími dílčími politikami, strategiemi a plány</p>	<ul style="list-style-type: none">- <i>Tematický akční plán pro Janov je v souladu se Strategií sociálního začleňování 2014 – 2020, se Strategií boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020, Strategie romské integrace 2015 – 2020, jakožto i Metodikou prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách 2019.</i>- <i>V rámci přípravy Plánu byly jednotlivé problémy a možná opatření konzultovány nejenom s místními aktéry, kteří byli členy pracovní skupiny pro přípravu Plánu, ale také s představiteli Generálního finančního ředitelství, krajského ředitelství PČR a Západočeské univerzity (zejména ve vztahu k obchodu s chudobou).</i>
<p>Kvalita procesu strategického plánování</p>	<ul style="list-style-type: none">- <i>Plán byl projednáván v rámci pravidelných setkání pracovní skupiny pro tvorbu TAP tvořené ASZ, představiteli města, ÚP, MP, PČR, místních neziskových organizací, FÚ, KHS, stavebního úřadu, místní ZŠ, osadního výboru, poskytovatelů bydlení a aktivních obyvatel lokality. Opatření byla navrhovaná a diskutovaná všemi zúčastněnými aktéry a byla vztahovaná do souvislosti se zkušenostmi místních aktérů a identifikovanými problémy. Plán byl následně připomínkován lokálními i centrálními experty ASZ, projednáván a jednomyslně schválen Radou města Litvínov a Zastupitelstvem města</i>- <i>Datovou a analytickou základnu plánu představují na jedné straně údaje od místních aktérů, na straně druhé data z místních kvantitativních a etnografických šetření realizovaných v rámci výzkumného projektu Bezpečnostní rizika v sociálně vyloučených lokalitách (BRIZOLIT).</i>- <i>Příprava Plánu v rámci pracovní skupiny se v první fázi soustředila na analýzu situace v Janově a identifikaci problémů, jejich příčin a dopadů, v dalších fázích se pracovní skupina věnovala tvorbě a diskusi návrhů opatření, která by identifikované problémy adresovala, a ve finální fázi způsobu jejich implementace v souvislosti s reálnými možnostmi a kompetencemi místních aktérů.</i>

Kvalita zpracování TAP	<ul style="list-style-type: none">- Plán byl zpracován v souladu s Formulářem osnovy TAP. Dokument je členěn na analytickou, návrhovou a implementační část. Analytická část vychází z aplikované metody Diagramu příčin a dopadů a navazuje na AKB. Návrhová část je strukturována dle oblastí podpory a identifikovaných problémů a specifikuje hlavní cíle, specifické cíle, konkrétní opatření a indikátory plnění. Náklady na jednotlivá opatření jsou vyčísleny, jsou uvedeny možné zdroje financování a jsou pro ně stanoveni gestoři. Návrhová část obsahuje analýzu rizik a návrh opatření, která mají rizika adresovat a zmírnit.
Respektování intervenční logiky (dodržení principu „problém-příčina-návrh řešení“)	<ul style="list-style-type: none">- Plán vychází z logické souvislosti identifikace příčin a podpříčin problémů a jejich dopadů, identifikace cílů a navržení opatření, která pomohou tyto cíle dosáhnout.- Analytická část dokumentu na základě dostupných dat identifikuje základní oblasti problémů a jejich příčiny a definuje základní oblasti intervence. Návrhová část obsahuje opatření reagující na jednotlivé problémy. Jednotlivá opatření mají jasně definovány indikátory plnění a zdroje.
Dopady TAP	<ul style="list-style-type: none">- Plán identifikuje na základě Diagramu příčin a dopadů změny, k nimž mají navrhovaná opatření přispět, a to se stanovením konkrétních indikátorů a se zohledněním faktu, že některé problémy jsou mimo možnosti řešení na lokální úrovni a vyžadují zásahy legislativního či administrativního charakteru na úrovni vládní. Problémy se dotýkají zejména krize bydlení v lokalitě Janov, obchodu s chudobou a jeho negativních dopadů v oblasti kvality bydlení a viktimizace obyvatel, snížených intervenčních možností města v důsledku privatizace lokality a nefunkčních komunitních vazeb v důsledku vysoké fluktuace obyvatel.- Plán má stanovený třífázový reflexivní proces evaluace v souladu s principy evidence-based policy.

<p>Způsobilost TAP pro čerpání dotací z výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách</p>	<ul style="list-style-type: none">- <i>Jednotlivé cíle a opatření, stejně jako definice cílové skupiny opatření, odpovídají cílům, opatřením, cílovým skupinám a prioritám jednotlivých programů, u nichž se předpokládá financování.</i>- <i>Plánovaná opatření jsou v souladu s alokacemi stanovenými ve výzvách programů a s jejich specifickými podmínkami a omezeními.</i>
<p>Celkový komentář</p>	<ul style="list-style-type: none">- <i>Tematický akční plán pro Janov si stanovuje za cíl sanaci krizové situace na sídlišti Janov ve městě Litvínov. Identifikuje pět základních oblastí intervence: snížené možnosti intervence obce, rozsáhlý obchod s chudobou, špatná sociální a rodinná situace u části cílové skupiny, snížená očekávání standardů bydlení a nevyhovující stav bytového fondu v lokalitě. V souladu s analytickou částí plán definuje opatření adresující tyto oblasti problémů, hlavní a specifické cíle, harmonogram a indikátory plnění, alokaci zdrojů potřebných pro realizaci těchto opatření a aktéry odpovědné za realizaci. Plán je připraven v souladu s klíčovými rozvojovými dokumenty a byl zpracován participativně, se zapojením širokého spektra místních aktérů a v návaznosti na předchozí opatření realizovaná v rámci SPSZ, a na vývoj situace v souvislosti s obchodem s chudobou, tak jak je popsán v dokumentu „Aktuální krize s bydlením na sídlišti Janov: návrhy řešení“.</i> <p>Agentura pro sociální začleňování DOPORUČUJE Tematický akční plán pro Janov města Litvínov k financování v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách.</p>

Vyjádření za Agenturu pro sociální začleňování, Oddělení regionálního centra západ zpracoval/a:

Dne 16. 7. 2019

Příjmení, jméno: Lupták Lubomír

Funkce: Lokální konzultant

Podpis:

Potvrzení stanoviska ředitelem Agentury pro sociální začleňování:

Mgr. David Beňák, DiS., Ph.D.

Ředitel Odboru (Agentury) pro sociální začleňování
Úřadu vlády ČR